У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ЛИСТОПАДА 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 19, 1970 No. 212. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 18 листопада 1970

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД М. НІКСОН відбув неофіційну зустріч і розмову з 8 новообраними сенаторами у Вашингтоні. Шестеро з них без сумніву будуть підтримувати політику уряду: В. Брук з Теннесі, Роберт Тафт мол. з Огайо, Ґ. Белл мол. з Мериленду, Л. Вайкер з Коннектикут і В. Рот з Делаверу, шостий — сенатор - консерватист Джеймс Баклі з Ню Йорку. Сенатор Л. Бенстін, демократ із Тексасу, як припускають, не конче підтримуватиме урядову політику у всіх питаннях, а сенатор - демократ Губерт Гомфрі напевно буде в опозиції до багатьох урядових рішень і заходів.

ДЕПАРТАМЕНТ ЮСТИЦІЇ продовжує досліджувати справу вбивства одного з лідерів Об'єднаної Гірничої Спілки, Джозефа Яблонського, звернувши особливу увагу на те, щоб вияснити, звідки взялось 20 000 дол. для фінансування того вбивства. П'ятьох запідозрених у тому вбивстві тримають під арештом у стейті Огайо, де їх було заарештовано. Справу досліджує Федеральне Бюро Інвестиґації.

ШЕФ НЮЙОРКСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ ПАТРІК МОРФІ здеґрадував двох високих старшин до звання капітанів за те, що вони відмовились свідчити перед лавою присяжних на Мангеттені, яка досліджує корупцію серед поліції. Здеґрадовано Е. Донеллі, колишнього командира 16-го дивізіону поліції на Квінсі, і колишнього заступника інспектора в Гарлемі Вілльяма Коттера. Під час переслухання на суді обоє вони виявили „забудькуватість" і фактично не хотіли співпрацювати з судом.

ДО СУБОТИ 21 ЛИСТОПАДА відкладено страйк таксівкарів у Ню Йорку. Щоб задовольнити вимоги власників таксі й шоферів, і підвищити їм платню, мейор Джан Ліндзі закликав піднести оплату за переїзд таксівками. Для задоволення вимог Спілки Таксівкарів необхідно додаткових понад 50 мільйонів долярів.

НА ВИМОГУ ЛІКАРІВ у шпиталі Лінкольна на Бронксі, усунено керівника відділу д-ра Арнольда Ейнгорна й замінено його лікарем - порторіканкою Геленою Родріґез. Д-р Ейнгорн керував тим відділом впродовж 12 років, але останні роки проти нього часто виступала войовнича група порторіканців, відома під назвою „Молодих лордів".

КАНДИДАТ НА СЕНАТОРА від Демократичної партії Вен Гартке в Індіанаполісі, Інд., переміг у недавніх виборах республіканського кандидата Ричарда Рудебуша понад чотирма тисячами голосів. Рудебуш підтримував у своїх передвиборчих виступах політику президента Ніксона. Не виключено, що остаточні підрахунки голосів будуть ще раз перевірятись.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОАС — Організації Американських Держав, Гальо Пляза звернувся з закликом до европейських країн, щоб вони допомогли країнам Південної Америки підвищити свою техніку й економіку. Підкресливши, що Південна Америка не є і не буде в жадному випадку задвірком для якоїсь великої потуги, Пляза сказав, що південноамериканські держави хочуть налагодити такі ж добрі і взаємно корисні зв'язки з Европою та іншими континентами, як їх мають між собою та із З'єднаними Стейтами Америки.

ПОВІТРЯНІ СИЛИ ҐВАТЕМАЛІ ЗААТАКУВАЛИ, як повідомив уряд Сальвадору, сальвадорські рибальські судна й потопили 4 з них, завдавши людських жертв. Уряд Сальвадору буде домагатись точного розслідування того випадку. Ґватемальський уряд твердить, що ті рибальські судна не мали прапору, були занадто близько біля берега і не хотіли подати про себе ніяких даних.

У СВІТІ

АМБАСАДОРИ „4-ОХ ВЕЛИКИХ" НАРАДЖУВАЛИСЯ знову у Західньому Берліні над покращанням ситуації того міста, відмежованого від Заходу широкою на 110 миль смугою під комуністичним правлінням. Совєтський амбасадор у Східній Німеччині Пйотр Абрасімов жадав знову, щоби „прикоротити" діяльність Західньої Німеччини у Західньому Берліні, який, мовляв, є окремою політичною одиницею. Він запропонував розділити проєкт порозуміння на три окремі частини, на що західні великодержави не погоджуються. Ще одно їхнє засідання відбудеться перед Різдвом цього року

ПАПА ПАВЛО VI ПОТВЕРДИВ знову своє принципово неґативне становище супроти кожного штучного обмежування народин. Папа промовляв з нагоди 25-тиріччя Організації Об'єднаних Націй для справ харчів і хліборобства. Він порівняв контролю народин з обмежуванням числа гостей з уваги на брак харчів — замість старатися за придбання більше харчів для гостей. Але вже після тієї промови Папи — цьогорічний мировий лавреат нагороди Нобеля Норман Борлоґ, високий фахівець у вирощуванні кращих родів збіжжя, закликав до „присмирення потвори зросту населення, поки не буде запізно".

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГОЛДА МЕІР ВИГОЛОСИЛА в парляменті, „кнессеті", велику промову, в якій проте не окреслила виразно становища Ізраїлю щодо його участи в мирових переговорах з Єгиптом. Вона ствердила тільки, що „продовжується виміна думок" з Америкою на цю тему.

ЙОРДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГУССЕЙН ЗАЯВИВ, що він відкинув ізраїльську пропозицію, щоб переговорювати про мир окремо від Єгипту й Сирії. Гуссейн заявив, що мир може бути встановлений тільки між Ізраїлем і арабським світом, як цілістю. В західній пресі появились вістки, що ізраїльський віце - прем'єр Ігал Аллон таємно стрінувся з йорданським королем в засекреченому місці на пустині і запропонував Гуссейнові заключити сепаратний мир.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СССР АНДРЕЙ ГРОМИКО ВЖЕ ВИЇХАВ з Італії. У спільному з італійським міністром закордонних справ Альдо Моро комунікаті ствердженo, що вони обидва погодилися, що треба перевести „докладну підготову" запропонованої Совєтами великої конференції про безпеку Европи.

РЕЧНИК В'ЄТКОНҐУ ПОДЯКУВАВ через радіо в Гонґ Конґу та Ганою американським „чорним пантерам" за їхню готовість боротися в рядах в'єтнамських комуністів проти „американських імперіялістів". Нґуєн Ті Дінь від В'єтконґу написав свою подяку у листі до лідера американської терористичної організації „чорних пантер" Гюі Нютона. Нютон стоїть на листі злочинців, за якими розшукує Еф Бі Ай.

ЗАПРИСЯЖЕННЯ „ЗАСТУПНИКІВ" У КОНҐРЕСІ

Спікер Палати Репрезентантів Джан МекКормек (посередині) заприсягає чотирьох конґресменів, які мають увійти на вільні місця в поточному 91-ому Конґресі. З лівого боку: демократичні конґресмени Чарлз Карні з Огайо і Джордж Коллінс з Іллиной, і далі, з правого боку, республіканські конґресмени Едвін Б. Форсит з Ню Джерзі і Джан Г. Вар з Пенсильванії.

Сенат схвалив компромісовий законопроєкт про федеральну контролю над умовами і безпекою праці

Вашинґтон. — Після відкинення запропонованого урядом през. Ніксона законопроєкту про федеральну контролю над умовами і безпекою праці в індустрійних підприємствах Сенат ЗСА під час своїх нарад у вівторок 17 листопада ц. р. схвалив законопроєкт в цій же ділянці, яка була досі здебільшого у віданні стейтових властей і їх установ. Схвалено цей законопроєкт 82 голосами проти трьох у версії, яка була вислідом компромісу між вимогами організованого світу праці з одного боку і репрезентантами індустрійних підприємств й адміністрації през. Ніксона з другого боку. Затверджений Сенатом законопроєкт уповноважує секретаря праці встановляти стандарти умов і безпеки праці для робітників в усіх індустрійних концернах, як також у сільськогосподарських підприємствах зв'язаних з індустрією. Водночас із цим у віданні і під наглядом департаменту праці ЗСА має діяти покликана ним окрема комісія для здійснювання постанов схваленого законопроєкту. Пропозицію уряду през. Ніксона створити окрему федеральну раду для контролі над умовами і безпекою праці Сенат відкинув головним чином на вимогу представників робітничих спілок, які висловлювали побоювання, що в такій раді могли б мати надто багато впливу власники і керівники індустрійних підприємств. Внаслідок випадків в індустрії у ЗСА гинуло кожного року понад 14.500 робітників і яких два мільйони і двісті тисяч осіб ставали через поранення чи каліцтво неспосібними до праці.

Суд обмежує право уряду кликати журналістів на свідків

Сан Франсіско. — Федеральний Апеляційний Суд видав тут важливе рішення для охорони свободи преси, постановляючи, що коли уряд бажає покликати журналіста на свідка перед таємною лавою присяжних, він мусить насамперед доказати „необхідну потребу" такого свідчення. Рішення винесено в справі кореспондента „Ню Йорк Таймсу" Ірля Голдвелла, який відмовився свідчити під час слідства в справі „Чорних пантер". І. Голдвелл сам чорний. Своє рішення в користь Голдвелла суд мотивує тим, що „коли виявиться можливість, що Перше Доповнення до Конституції про право публіки бути поінформованою може бути загрожене покликанням журналіста на свідка перед таємною лавою присяжних, Уряд мусить відповісти доказом необхідної потреби приявности свідка, заки суд може видати вимогу такої приявности.

Заповідають з'їзд ФКУ і виставку української книжки в Гарварді

Кембрідж, Масс. — У залі Гарвардського Університету 12 і 13-го грудня відбудеться 4-й З'їзд Представників Фонду Катедри Українознавства. Рівночасно із тим з'їздом, провадитиметься в тому ж часі засідання Наукової Ради ФКУ і, можливо, відбудеться Конференція українських істориків. У Вайднерівській Бібліотеці, яка є головною бібліотекою Гарварду, буде влаштована протягом грудня Виставка української книжки, яка далі триватиме до кінця грудня. У програмі 4-го З'їзду представників ФКУ, між ін. точками, запляновано зустріч учасників з'їзду з гарвардськими студентами україністики. Господарем з'їзду буде д-р Іван Дідюк, технічною підготовою займається Головна Екзекутива ФКУ, при співпраці й допомозі Комітету ФКУ в Бостоні. До участи в 4-му З'їзді представників Фонду Катедри Українознавства запрошено, крім делеґатів, представників українських Церков, чільних громадських діячів, представників установ і організацій, а також окремих фундаторів членів ФКУ.

Христина Петровська виступає з Дармутською симфонічною оркестрою

Лебанон, Ню Гемпшир (С.Г.). — В неділю 15 листопада ц.р. тут в Гопкинс Сентер Дортмутського Коледжу відбувся концерт Дортмутської Симфонічної Оркестри під орудою Маріо ді Бонавентура. Піяно-солістом була наша молода піяністка Христина Петровська. Вона відіграла фортепіяновий концерт ч. 1 Сергія Прокофієва (у програмці він названий уродженцем України). Диригент Маріо де Бонавентура винайшов Христину зовсім принагідно — чув, як вона грала в Оттаві, і цілий місяць розшукував за нею і сам запропонував їй бути солістом концерту Дортмутської Оркестри. Христина Петровська 22-річна канадійка українського роду, студентка славетної Джульярд - музичної школи в Ню Йорку, учениця Розінни Левін, з цієї ж кляси вийшов Ван Клайбурн. Впродовж 6-ох років стипендіятка канадійського уряду, минулого року отримала диплом маґістра. Концертувала в ЗСА, Канаді й в Европі, зв'язана там з Американською Академією в Парижі. Виступала в Українському Інституті Америки в Ню Йорку, де має власне музичне студіо.

В ОН схвалено заборону атомової зброї на морському дні

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла у вівторок 17 листопада міжнародну конвенцію, яка забороняє використовувати дно морів поза 12-тимилевою прибережною смугою — для мaгазинування атомової зброї, користування нею відтіль та ведення на дні морів атомових дослідів. Конвенція базується на договоренні, що прийшло на Женевській конференції розброєння між ЗСА і СССР ще в минулому році, але справа протяглась внаслідку застережень, що їх зголосили різні неатомові надбережні держави, які лякалися, чи той договір не буде поштовхом для атомових держав використовувати їхні прибережні води й морські дна. Безпосереднього практичного ефекту та конвенція не матиме, бо — за твердженням фахівців — використовування дна морів на маґазинування атомової зброї та влаштовування, там вкидень атомових ракет було б такою коштовною справою, що її ледве чи ЗСА й СССР переводили б. Сутнє значення прийнятої конвенції у самому факті, що ЗСА й СССР знову порозумілися на якомусь відтинку, що стосується зброї. Конвенцію схвалено 91 голосом проти 2-ох, при 6-ох, що стрималисъ. Вона ввійде в життя, коли ратифікують її найменше 22 уряди.

Тиф і холера утруднюють рятункову акцію в Пакістані

Дакка. — Вибух заразних недуг, головно тифу й холери, в навіщеному у минулу п'ятницю катастрофою циклону й повені у Східньому Пакістані, ускладнює тамошню рятункову акцію. Ліґа Товариства Червоного Хреста у Женеві, яка отримала заклик від пакістанського уряду, щоб вона поспішила з допомогою, потверджує, що число жертв в обширі, що його захопила та катастрофа, на якому жило два мільйони людей, може дійти до 100.000. Америка вислала покищо харчі й готівку вартости на 10 мільйонів дол., як теж шатра, коци і шість військових гелікоптерів, якими єдино можна втримувати зв'язок та нести допомогу. Губернатор Східнього Пакістану віце-адмірал С. М. Ахсан, переніс свій осідок на навіщений катастрофою острів Манура, щоб відтіль керувати допомоговою акцією. На тому острові згинули кругло 16.500 осіб, На охопленому обширі завалились під ударом циклону або зникли під високими на 20 стіп хвилями Бенгальської затоки кругло 235.000 будинків. Знівечені теж кругло 250.000 тонн рижу. Пакістанські власті заходяться довозом не тільки харчів, накривал і одягу, але й чистої води, власне з уваги на заразливі недуги. З допомогою поспішають різні держави, між ними Іран, Кувайт, Швайцарія, Індія і інші. Докладний підрахунок людських і матеріяльних жертв буде можливий щойно за тижні, — покищо підбирають трупи і мерщій хоронять їх у спільних масових могилах.

Совєтський „Луноход" з „Луни 17" повзе по Місяці

Москва. — Офіційно проголошено, що у вівторок 17 листопада о год. 6.47 ранку московського часу штучний сателіт без людської залоги „Луна 17" „м'яко" осів на поверхні Місяця, а о год. 9.48 зсунувся з його даху „луноход" і повчав повзти по Місяці. За совєтськими описами й рисунками — той „луноход" подібний до корита, чи ванни, на вісьмох колесах, контрольований з Землі, із погонною силою від соняшної енерґії. „Луноход", за твердженням совєтів, проліз 20 метрів, себто 65.8 стіп від „Луни 17", займаючись обслідуванням поверхні Місяця та переводючи інші наукові й технічні досліди. З „Луни 17" буцімто надають автоматично висліди тих обслідувань, що їх совєтські учені можуть бачити на телевізії. В обширній статті в „Ізвестіях" неназваний совєтський учений твердить, що „Луноход 1" є першим таким експериментом, який доведе до збудування багатьох „планетоходів" чи „марсоходів", які вможливлять інсталяцію на Марсі, Меркурі і Венусі постійних станиць. Совєтський комунікат нічого не говорить про те, чи „луноход" має забрати зразки поверхні Місяця і чи він вернеться на „Луну 17" та повернеться з нею автоматично на Землю. Але оприлюднення тієї новини було несподіванкою для совєтських громадян і для закордону, бо крім повідомлення 10-го листопада про вислання „Луни 17" та після того — про окружування тим штучним сателітом Місяця — нічого більше не заповіджено. Совєти завжди всі свої космічні досліди переводять засекречено, виявляючи їх тільки у випадку успіху.

ЗСА й далі проти членства комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях

Вашинґтон. — Пресовий секретар Білого Дому Роналд Л. Зіґлер подав офіційно до відома, що З'єднані Стейти Америки не змінили свого неґативного ставлення до прийняття комуністичного Китаю в члени Об'єднаних Націй. Водночас із цим Зіґлер ствердив, що уряд президента Ніксона хотів би досягнути тієї точки у взаєминах з комуністичним Китаєм, з якої можна б було започаткувати відкритими каналами комунікацію із пекінським режимом. Склав свою заяву Зіґлер у зв'язку із висловленими в колах Об'єднаних Націй здогадами, що також і ЗСА готові погодитися на допущення комуністичного Китаю в члени Об'єднаних Націй. Були викликані ці здогади заявою представника З'єднаних Стейтів Америки Крістофера Г. Філліпса, складеною в п'ятницю 13 листопада, що ЗСА визнають комуністичний Китай, як реалітет, якого не можна іґнорувати і що вони ставляться з признанням „до досягнень великого китайського народу". Заяву, що ЗСА й далі проти допущення комуністичного Китаю, Зіґлер уточнив згодом, додаючи слова: за рахунок Націоналістичного Китаю,

Скріплюється намагання УНСоюзу для здобуття нового рекорду 6,000 членів у цім році

Джерзі Сити. — З головної канцелярії УНСоюзу повідомляють, що в другій половині листопада значно збільшився приплив аплікацій нових членів Українського Народного Союзу. В останніх днях прибула сотня нових аплікацій від трьох десятків Відділів. Перед поміж відділовими організаторами веде секретар 240 Відділу в Клівленді п. Михайло Кіґічак, який прислав нові аплікації недавно придбаних членів й заповідає збільшення цього числа вдвоє, ще перед закінченням цього місяця. Більше число членів придбали в листопаді секретарі Микола Гнатик з Бофало, Юліян Баранюк з Нюарку, інж. Михайло Нич з Філядельфії, Карло Сачко з Піттсбурґу, Євгенія Процик з Істону, Стефанія Стецiв з Нюарку і В. Зацерковний з Садбурів. З-поміж постійних та обласних організаторів на чоло листопадової кампанії вийшли голова Головної Ради Василь Дідюк з Торонта, який в першій половині листопада придбав 22 члени, а йому стараються додержати кроку Андрій Іванюк з Чикаґа, Лев Вовк з Саскатуну, Володимир Ґірняк з Віндзору, новий обласний організатор на місто й стейт Ню Йорк Василь Оріховський та інші. Їхні ранні здобутки цього місяця наблизили число придбаних в цім році членів до 4,500 й ще тільки 1,500 бракує для досягнення цьогорічної організаційної мети: рекордового числа 6,000 членів. Беручи до уваги, що останні місяці року є, звичайно, найбільш успішними, можна сподіватися, що ця мета буде досягнена, що вартісна забезпеченева служба УНСоюзу обійме нових шість тисяч українців Америки і Канади, які ввійдуть в новий рік з певністю, що на випадок нещастя чи в своїй старості не будуть позбавлені потрібних засобів до життя для себе й своїх рідних.

Українці взяли участь в З'їзді Конґресу Братських Організацій Пенсильвенії

Філядельфія, Па. (І.С.). — В днях 15-го до 17-го листопада тут в готелі Бенджамін Френклін відбувся З'їзд Конґресу Братських Організацій Комонвелту Пенсильвенії. З'їзд почався в неділю, 15-го листопада вечером мистецькою програмою, в якій, між іншими, виступив чоловічий хор „Прометей", що його спонзорував СУК „Провидіння". Пенсильвенійський Конґрес Братських Організацій об'єднує 70 братських організацій, більшість з яких представляють національні меншини. В З'їзді взяло участь 80 делеґатів, представників 38 братських союзів. УНСоюз репрезентували: гол. предсідник Йосип Лисогір, гол. контролер д-р Іван Скальчук і гол. радний та обл. організатор Іван Гавриш. СУК „Провидіння" репрезентували: гол. рек. секретар Степан Сприньський, фінансовий секретар Роман Кравців і скарбник Стефанія Вовчак. Український Робітничий Союз репрезентував гол. касир Едвар Попіль. Усні привіти склали З'їздові: Джордж Ф. Рід, комішенер забезпечення Пенсильвенії; Р. Р. Браєнт, пре-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Андрій Іванюк став постійним організатором УНСоюзу в Чикаґо

Андрій Іванюк

Джерзі Сити, Н. Дж. — Організаційний відділ головної канцелярії УНСоюзу повідомляє, що в листопаді ц. р. на терені міста і округи Чикаґа почав працювати, як постійний організатор, відомий місцевий союзовий діяч, Андрій Іванюк, який від 1959 року є головою одного з найбільших 106-го Відділу УНСоюзу, Братства св. Миколая в Чикаґо, що є найстаршим союзовим відділом в тому місті. Народжений в 1924 році в селі Яблінка Вижня, повіту Турка, новий організатор є одружений й є батьком п'ятеро дітей. Прибувши в 1949 році до ЗСА, він неґайно забезпечився в УНСоюзі декількома грамотами й брав живу участь в житті і праці не лише свого Відділу, але також у найбільшому Відділі в Чикаґо, відомім Братстві св. Стефана, Відділ ч. 221, та в Братстві св. Юрія, Відділ ч. 379. Ставши головою свого Відділу, п. Іванюк веде живу діяльність, а зокрема організує членів. Він сам є визначним знавцем асекураційного діла. В минулому здобув він більше число членів і то не лише виключно для свого Відділу. Трикратний делеґат на союзові Конвенції, п. Іванюк є відомим, активним членом своєї чикаґівської громади, в якій перебуває від часу свого переселення до Америки. Активний в своїй парохії, в Лізі АУП, — Відділі УККА в Чикаґо, він репрезентував свою громаду на Х-ому Конґресі УККА й від 20-ти років є платником національного датку. Довголітній, громадський і союзовий досвід та великі громадські й особисті зв'язки запевнюють повний успіх нового професійного організатора УНСоюзу в його організаційній праці. Можна сподіватися, що місцеві громадяни радо користатимуть з його досвіду та готовости допомоги в забезпеченевому ділі.

Коледж Стейтового Університету в Бофало започатковує курси української мови

Бофало. — „Рекорд", студентська газета Коледжу Стейтового Університету в Бофало у своїм виданні з 13-го листопада інформує, що департмент чужих мов цього коледжу вперше відкриває курс української мови. В повідомленні сказано: „Українська мова 101 викладатиметься перший раз. Введення української мови означає дальше поширення спонсорованої Коледжом програми Інституту совєтських та східньо-центральних европейських студій. Із майже 50 мільйонами тих, що нею говорять, українська мова є другою з черги найважливішою мовою Совєтського Союзу. Американці українського походження вже віддавна прохали, щоб студії цієї мови були доступні..."

ЄВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конґрес — каліка

„Калікою" прозвано 91-ий Конґрес наприкінці його існування у 1970-му році тому, що 50 членів Палати Репрезентантів і 7 членів Сенату властиво вже перестали бути його членами, а є ними ще тільки формально, на папері, до часу заприсяження нового Конґресу в січні 1971 року. З тих 50-ох конґресменів 7 перейшли в стан спочинку, 22 програли вибори, 15 дістали інші становища і 6 стали сенаторами. З 11-ох „вибулих" сенаторів — 4 не кандидували і 7 програли. Ясно, що думки й почування всіх тих конґресменів і сенаторів уже не при законодатній праці і тому напевно багато-хто з них буде просто абсентуватись. Але скликано їх, як формально ще „урядуючих", на коротку сесію від 17 листопада до половини грудня ц. р., коли почнуться різдвяні ферії, з невідхильної конечности: 91-ий Конґрес схвалив був перед цьогорічними виборами тільки 18,100.000.000 дол. бюджету, який почав уже діяти від 1 липня ц. р., а 120,700.000.000 дол. ще очікують схвалення у вісьмох бюджетових законопроєктах.

Поруч із цими законопроєктами бюджетового характеру залягає у Конґресі ще ціла низка інших менше або більше важливих. До них належать такі, як: схвалення понад трьох більйонів на три роки допомоги стейтам і містам для боротьби проти злочинства, — схвалення сум на вишколювання нефахових осіб, — закон проти занечищування повітр'я спалюванням газоліни, — реформа державної суспільної опіки, — субвенція на будову суперсонічного пасажирського літака, — закон про мінімум річного прибутку для родин з 4-ох членів, — митний закон проти ввозу різного одягу й взуття,—збільшення на 5% рент від державної Суспільної Забезпеки, — закон проти дискримінації з приводу статі, — додаток до Конституції про безпосередній вибір Президента, і багато інших.

Ясно, що тільки частину тих справ можна буде поладнати. Якщо конґресмени і сенатори, які ще тільки у грудні ц. р. дістануть свою платню, використовуватимуть цю сесію, щоб неначе „помститися" на Уряді за свою невдачу, то це погано відіб'ється на сутніх справах. Самі конґресмени й сенатори завинили, що їх покликано для завершення незавершеної роботи. Від них тепер залежить, чи вони бодай трохи зреґабілітують образ і працю 91-го Конґресу, чи ще більше його здискредитують.

Турецька проблема

Живучи в Америці, спостерігаємо, що не все у вільному світі варте підтримки чи наслідування. Те саме спостерігають наші люди і в інших країнах Заходу, чи, як прийнято говорити, вільного світу. Нас, як американських громадян, не можуть не непокоїти надто ліберальні рішення американських судів відносно наркоманів, підкладачів бомб, терористів, під'юджувачів студентів до бунтів по кемпусах. Не можемо спокійно спостерігати, коли здоровило-юнак з гіппі прохає „кводра" на вулиці, замість іти вчитись чи працювати. Нам важко збагнути, чому Уряд не заморозить ціни на товари першої потреби, щоб таким чином припинити інфляційні тенденції в країні. Можна б назвати ще всілякі інші приклади.

Однак, вони нічим не зменшують ні нашої віри в Америку, ані нашої найвищої оцінки цієї країни свободи й добробуту. Громадяни Америки мають найвищу людську цінність — свободу: свободу руху, думки, праці, власної ініціятиви, свободу вияву своїх знань, умінь, талантів. Це ті свободи, які творять з ЗСА наймогутнішу потугу світу, а вільна конкуренція сприяє розвиткові як індивідуальностей, так і всієї країни.

Не знаємо, як зареагує Уряд у Вашингтоні на проєкт одного з членів вільного світу і НАТО — Туреччини, де міністерство юстиції підготовляє закон про можливість видачі політичних втікачів до країни, звідки вони втікають захопленим літаком. Конкретно йдеться про чотирьох політичних втікачів із СССР, які перебувають тепер на території Туреччини: батька й сина литовців Бразінскас, під час втечі яких була вбита совєтська стюардеса, і двох студентів, які втекли на малому літаку без жертв. Не важко уявити, що очікує будь - якого політичного еміґранта в СССР, якщо його будь-хто примусово туди поверне після втечі.

Як американські громадяни, ми хотіли б, щоб і Америка, і Туреччина і інші країни вільного світу здали собі справу, що втікачі з СССР і країн - сателітів — це втікачі від нелюдської диктатури, від терору і знущань і їм більше ніж будь-кому іншому прислуговує право політичного азилю.

В. Ткач

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ДЕ ҐОЛЛЯ

Ще за життя неочікувано померлого ген. де Ґолля його визнавали за великого державно - політичного мужа. Але він мав багато ворогів — і в самій Франції, і серед чужинців. Після його смерти сталося те, що часто доводиться спостерігати, коли вмирає визначна людина: всі — і прихильники і вороги — вшановують його пам'ять і признають його великі заслуги не тільки для Франції, але й, може, для всього світу.

До Парижу приходять десятки тисяч кондоленційних телеграм, туди приїздили десятки голів держав і урядів як із Заходу, так і зі Сходу на чолі з през. Ніксоном і совєтським прем'єром Косиґіним. Диктатор червоного Китаю Мао прислав вінок на могилу генерала...

Преса цілого світу заповнена портретами, статтями та біографічними даними про де Ґолля. Що можна додати з нашого, українського погляду?

Під час другої світової війни де Ґолль був еміґрантом і боровся за визволення своєї окупованої ворогом батьківщини. Щодо цього моменту в житті небіжчика його біографи підкреслюють один дуже характеристичний момент: його вперту боротьбу за права очолених ним „вільних французів" перед всесильними тоді американцями й англійцями і ті приниження, що їх доводилося йому зазнавати від цих своїх могутніх союзників. Ця обставина вплинула нібито на політику де Ґолля в дальшому: він не міг забути отого принизливого супроти нього і його справи ставлення, а цим пояснюється його пізніша нехіть і до ЗСА, і до Англії.

Треба підкреслити, що хоч де Ґолль і був під час другої світової війни еміґрантом, але він був союзником ЗСА й Англії в їх смертельному змазі проти Німеччини Гітлера. Що ж тоді можуть сказати про себе українські політичні представники щодо відношення до них і до справи окупованої Москвою України! Бож тепер з СССР Захід не тільки не воює, але шукає з ним „відпруження", „співіснування" і „порозуміння".. І тому, поза деякими нечисленними приятелями на Заході, українську визвольну справу просто ігнорують „сильні миру цього" в державах західнього світу.

Чи де Ґолль мав якусь симпатію до України та інших поневолених Москвою народів, або чи, принаймні, цікавився цим питанням? Даних на те, щоб дати на це питання позитивну відповідь, немає.

Де Ґолль говорив про „Европу до Уралу", але як він цю Европу собі уявляв і яку ролю в ній призначав неросійським народам европейської частини СССР, — про це нічого невідомо.

Коли де Ґолль мав величезні труднощі щодо такого чи іншого вирішення справи Альжиру, Москва підтримувала альжирських повстанців і визнала альжирський екзильний уряд ще тоді, коли французькі війська зводили бої на території Альжиру. Саме в той час генерал у своїй ролі французького президента виголосив промову, в якій згадав про 15 республік в СССР, позбавлених права на самовизначення. З цього можна було зробити висновок, що де Ґолль, упоравшись з альжирською справою, поведе гострішу політику супроти Москви. Але цю промову пізніше замовчувано в політичних французьких колах, а політика де Ґолля пішла в зовсім іншому напрямку: шукання відпруження і порозуміння з СССР.

В 1966 році президент Франції відбув голосну подорож до СССР. Варто пригадати, що, як подала тоді українська преса, за тиждень перед цією подорожжю тодішній голова Виконавчого Органу УНРади М. Лівицький вислав до през. де Ґолля телеграму такого змісту.

„Пане Президенте! Офіційна програма Вашої подорожі до СССР передбачає візиту до Києва. Я маю честь просити Вас взяти до уваги, що Київ — це столиця України, про яку великий французький філософ Вольтер написав такі слова: „Україна завжди прагнула бути вільною". В 1917 році український народ зміг здійснити свої прагнення, створивши Українську Народну Республіку. Ця Республіка була визнана французьким Урядом, який призначив генерала Табуї своїм репрезентантом при Уряді Української Республіки. Але Україна стала жертвою совєтської аґресії з Москви і від кінця 1920 року знаходиться під московською о к у п ацією. Проте, український народ не перестав боротися за своє визволення і за відновлення своєї демократичної незалежної держави. В час, коли робляться зусилля для наближення країн Східньої Европи до Західньої Европи, ми просимо Вас, Ексцеленціє, взяти до уваги, що Україна — це найбільша країна Східньої Европи, позбавлена свободи і незалежности. Її визволення уможливило б її політичне, економічне і культурне зближення із Західньою Европою, зміцнюючи цим самим позиції цієї останньої".

Промовляючи в Києві, де Ґолль говорив таки про Україну і її зв'язки з Францією, а французьку королеву Анну Ярославну назвав все ж таки київською, а не „рускою" княжною. Але — чи при цьому він думав про якусь окрему політичну ролю майбутньої незалежної України? Можна сумніватися...

Проте, можна думати, що якби де Ґолль ще довший час залишався при владі і якби він далі вів політику унезалежнення від Москви таких країн як Польща, Румунія і Чехо - Словаччина, як це дехто був схильний припускати, і якби він далі не переставав мріяти про „Европу до Уралу", то він мусів би колись застановитися і перед проблемою України, яка не перестає прагнути свободи і незалежности. В кожному разі, коли де Ґолль говорив про „15 республік в СССР, позбавлених права на самовизначення", він не міг не знати, що серед існуючих на папері цих республік є і Україна...

ГЕРОЇ І МУЧЕНИКИ МОСТИСЬКОЇ ЗЕМЛІ

Відносно допису „З'їзд мостищан в Торонті", що появився був у „Свободі" 18 вересня 1970 р., подаю й своїх декілька рядків.

Я зріс і виховався в селах Мостиського повіту, як син священика, пароха мостиських сіл. Як наочний свідок, я бачив, знав людей, що в розвитку Мостиського повіту відіграли дуже важливу ролю.

Якщо в дописі про заслуги мостиських патріотів відзначається одних, а пропускається інших, що не тільки клали підвалини під національно - економічне життя Мостиської землі, але й віддали за ідею, для якої працювали, своє життя, — то завдається їх пам'яті моральної кривди. Очевидно, не можна списати поіменно всіх героїв і мучеників, що їх видала Мостиська земля, особливо в останніх часах, але все ж таки годі обминути згадані нижче жертви кривавого ворожого терору.

Мостиська і Мостищина записані в історичних джерелах і історіографії віддавна. Коли взяти до уваги тільки найновіші часи перед першою світовою війною, а ще більше від 1914 р. до останніх подій, то неможливо поминути о. Сінкевича, пароха села Черняви, звідки за його почином вийшло дуже багато інтеліґенції на високих становищах, навіть професорів університету.

А о. Андрій Пшепюрський, парох Старяви, повітовий організатор Мостищини і його сл. п. син Богдан, замордований большевиками!

А о. Володимир Попель, парох Млинів Арламівської Волі, а востаннє Малнова Мостиського повіту, і його син, проф. Степан Попель, невтомний діяч і борець, замучений большевиками в підвалах мостиського НКВ-Д в листопаді 1940 р. Про геройську смерть Степана Попеля і криваву масакру селян Малнова большевиками в листопаді 1940 р. видавництво „Америка" надрукувала в 1951 р. книжку п. з. „За Христа й Україну — картина з національної мартирології села Малнова, Західня Україна в рр. 1939-1941".

А високопатріотичне учительство Мостищини, особливо сіл Малнівська Воля, Соколя, Чернява, Старява, Ляшки Гостинцеві і інших. А наше свідоме і патріотичне селянство та міщанство повіту і містечка Мостиська — організатори читалень „Просвіти", Маслосоюзу, кооператив, „Січей", Соколів", що густою мережею вкрили Мостиський повіт.

Я згадую поіменно особливо тих, що загинули смертю героїв, як між іншими невтомний організатор і дяк села Малнів Жук Михайло Касиник, дяк і громадський секретар, з а м о р д о ваний большевиками, і багато інших.

Тисячі й тисячі геройських синів Мостиської землі поповнювали ряди іще дружин українських галицьких князів і королів, полків перемиського боярина — Детька в боротьбі проти польської займанщини (1340 .р). Борців — селян, міщан, священиків Мостиської землі в 1648 р. в полках многотисячної галицької армії Іґната Височана з Вікторівки, цього другого Хмельницького, як його звуть мемуаристи . . .

А в найновіших часах билися сини Мостиської землі в рядах УСС, УГА, УВО, ОУН, УПА, І УД, що виступали за волю свого народу, гинули в жорстоких муках і кривавилися на побойовищах на землях України і поза Україною.

Щодо слави і нагороди для цих жертв Мостищини, то прийдуть вони пізніше, тоді, як за словами надхненного автора „Історії Русів" „оціниться перед Богом кров народу, многими потоками пролитая за те тільки, що хотів він волі на власній землі і мав у тім замисли всій людськості властиві".

С. М.

У Києві видано англомовну книжку „Українська література крізь віки"

Київ. — У видавництві „Мистецтво" вийшла на початку листопада ц. р. англійською мовою книжка доктора філологічних наук і літературознавця-партійця Євгена Шабліовського під назвою в перекладі на українську мову „Українська література крізь віки". —„Ukrainian Literature through the ages". Не маючи права, чи не бажаючи, автор не включає до цієї історії української літератури найперших відомих українських творів — літописів, „Слова про Ігорів полк" та ін., а розпочинає існування української літератури з 16-го століття, з Вишенського, Сковороди, Величка. До більшости поетів додані віршовані приклади в перекладах на англійську мову, в тому Котляревського, Забіли, Метлинського й ін. Є. Шабліовський найбільше уваги зосереджує на українській літературі совєтського періоду. У рецензійному відгуку на це видання, призначене за кордон, „Літературна Україна" з 6-го листопада писала, що „автор акцентує на найважливіших ідейно-естетичних засадах, які висувала й утверджувала наша художня література". Характеристика письменників, поетів, драматургів подана в цій книжці з позицій комуністичної партії СССР, яка насправді заглушувала й заглушує нормальний літературний процес в Україні вже півстоліття.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КРИТИКУЙМО СПРАВЕДЛИВО

В інтерв'ю „В Україні і про Україну" п. Мухина поділилася з читачами своїми враженнями з України, зазначаючи при тому свою безпретенсійність, що зовсім не зменшує вірности її спостережень.

Голоси критиків цього репортажу уживають всяких протиарґументів, щоб доказати невірність спостережень авторки. Навіть не погоджуючися у всьому з авторкою, не можна арґументувати, що п. Мухина як не фахівець не може дати об'єктивної, вірної оцінки сьогоднішніх відносин на Україні. Для об'єктивної оцінки існуючого стану на Україні важливо мати потрібну дозу аналітичної думки — а п. Мухина, оцінюючи з її численних писань, такі здібності безперечно має.

П. Мухина сперла свої ствердження на особистій обсервації, бо це — єдина можливість у підсовєтській дійсності, де немає інших доказів для підтвердження спостережень авторки, як і немає таких доказів більшого руху спротиву для тих, що так жорстоко критикують авторку.

Слід підкреслити, що наявність більшого руху спротиву важко було б не запримітити, бо тоді його спостерігали б не лише ті одиниці, що пишуть статті до газет, але й ті тисячі українських туристів, що від кількох років масово їдуть в Україну. Тим часом свідчення відвідувачів молодшого і старшого віку стверджують, що існуючий на Україні рух спротиву дуже далекий від загальности. Це зовсім не означає, що такий рух не є в стадії назрівання, особливо, коли усвідомити, який великий вплив на маси має літературна творчість українських підсовєтських письменників в обороні прав української нації. Відомо ж, що мистецтво, особливо літературна творчість, завжди було передвісником і чинником у пробудженні народів. Слова, що „без Шевченка не бути Україні", і тепер актуальні, коли віднести їх у наші часи до Симоненка та інших українських поетів і письменників.

Д-р Т. Савицька

Ютіка

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПОЛІТИЧНУ ПРИСУТНІСТЬ У СВІТІ

Останнім часом на сторінках „Свободи" появилися статті, в яких автори закликають українську політичну еміґрацію залишити політичні акції в обороні України, бо вони, мовляв, загрожують цілковитим знищенням української культури та національности під московським ярмом, а другі закликають ту ж таки українську політичну еміґрацію посилювати політичні акції в обороні поневоленої москалями України, як єдиний спосіб виявити українську політичну присутність у вільному світі.

Щоб українська політична еміґрація могла включитися морально та матеріяльно в різні політичні акції в обороні своєї поневоленої батьківщини, добре було б, щоб ті автори, які обстоюють їх конечність, у своїх статтях наводили конкретні факти, коли і кому треба завдячувати, що українська політична еміґрація за 20 років перебування на чужині, ведучи різні дуже коштовні політичні акції, допомогла ними нашому поневоленому народові скріпити себе культурно, релігійно, політично чи національно. Ті, які ведуть політичні акції в обороні поневоленої України чи закликають до них, повинні час від часу представити українській еміґрації балянс своєї праці, всі зиски чи втрати такої акції. Цього домагаються честь, моральність та сумління тих, які такі акції підтримують морально чи матеріяльно.

о. Р. Г-с

Маганой Сити

НАША ГІДНІСТЬ МУСИТЬ ПЕРЕБОРОТИ ЛІНИВСТВО

Що американські державні інституції, видавництва, організації тощо числяться з опінією поодиноких громадян — це незаперечний факт. Ніколи інакша думка не іґнорується. Вона може бути оспорювана, не прийнята більшістю, критикована, але ніколи не викинена до коша.

Для нас, політичних еміґрантів, це забезпечує можливість виконувати один із наших обов'язків. Маю на увазі ті книжкові видання, статті в журналах і газетах, які недавно одна дописувачка „Свободи" назвала „мрякобіссям". Я певна, що кожна українська родина зустрічається з друкованим матеріялом (шкільний підручник, книжка, позичена в бібліотеці, тижневик і т. д.), де „нехотячи" або „хотячи" переплутано історію, географію, культуру України з російською, а то й заперечено існування окремої української нації. Ось, наприклад, у книжці А. Назарова The Land and People of Russia з серії Portraits of the Nations Series, J. B. Lippincott Co., 1966.

Тут автор таки грубо просуває ідею неділимства Росії, порівнюючи Україну з східніми стейтами ЗСА. Цією книжкою масово користуються учні середніх шкіл. Подібних прикладів можна знайти більше — вистачить відвідати найближчу публічну бібліотеку, відділ історії чи географії.

Якби зробити статистичне підчислення, скільки нас з категорії освічених осіб реаґують відповідно на ці речі писанням листів? Маю підозріння, що дуже мало. Поперше: „а що то поможе?", подруге: „а хай хтось інший це зробить". Ні, розумна реакція багато поможе, але тільки тоді, коли багато нас буде реаґувати. Помоєму, це так, якби хтось дивився на акт поповнювання злочину і байдуже відвертав голову, думаючи: „а що я поможу, хай хтось інший цим цікавиться".

Кожна шануюча себе українська інтеліґентна особа не може бути байдужою на

(Закінчення на стор. 4-ій)

Микола Куліш

СТАРИЙ, ІНШИЙ СВІТ...

(2)

Після деякої тяганини по урядах дозвіл на фільмування одної теми пов'язаної з другою я дістав і використав його так, що фільмував наслідки землетрусу там, де живуть українці. Міністер інформації признав, що дозвіл зумовила популярність допомогової установи ЗУАДК, представником якої я був.

ЗУАДК і українці в Америці сердечно відгукнулись на людське горе, що й поставило їх на високому становищі в очах юґославського уряду та населення. Італійці признавалися, що їхні земляки і навіть держава не прислали ніякої допомоги.

З дозволом в руках обходів та об'їжджав я два тижні українські села в околиці Банялуки, приглядаючись та роблячи нотатки.

На селі

Через кілька днів після свого приїзду спакував я трохи речей і виїхав до малого містечка Прнявор за 50 кілометрів від Банялуки.

Прнявор це перша українська колонія в Боснії. Слід пояснити, що українці в Боснії вважають себе українцями, або галичанами, а не руснаками, як українці в Бачці. Вони поселилися в Боснії перед першою світовою війною і в більшості прибули сюди з Галичини. Руснаки або бачванці переселилися в Бачку майже триста років тому з Лемківщини та Закарпаття і мають сьогодні трохи відмінну мову та традиції. Українські босняки з гумором називають себе „сікачами", бо сікають і сякають. Поза тим мова в них залишилась дуже чистою, а спогади про Україну ще дуже свіжі.

Десять кілометрів за Банялукою закінчилась асфальтова дорога і почалося, як дотепно кажуть б о с н я ки, „плавання по Чорному морі". Тільки там я догадався, чому шофер перед виїздом питався пасажирів, кому потрібна невелика плястикова торбинка. Під час хитання на вибоїнах модерного, на м'яких ресорах марки Мерцедес Бенц автобуса обличчя пасажирів блідли, а я оглядав Боснію. Хоч будова доріг та мостів в Юґославії йде швидким темпом, Боснія як бідна на індустрію і зовсім неприваблива для туристів країна, залишилась дуже позаду.

Дорога в'ється між мальовничим горбами, на яких біліють села, церкви та мечеті. Зі мною їде учитель математики Євген К. Він працює секретарем у Раді Народностей і є моїм провідником. Народжений у Прняворі, з гумором розповідає місцеві історії і показує цікаві місця.

На горбку — циганське село. Цигани тут, як мурини в Америці. Тримаються разом, плекають свої традиції і дуже забобонні. Босняки кажуть, що вони страшні п'яниці.

— Борони Боже, ніколи їх не числи! — каже Євген. — Вони вірять, що останній порахований обов'язково скоро помре. Можна сказати, що в родині є восьмеро дітей, але яка дитина остання — це секрет!

Минаємо села Хорвачани, Лішню та Дев'ятину. Євген пояснює, що босняцькі села цікаві тим, що не скупчені, тягнуться кілометрами по горах.

Приїжджаємо до Прнявора. Воно оточене селами та горами. В Прняворі відвідую директора Народного Університету Івана Сватка. З ним обговорюю плян фільмування і раджусь, де і що фільмувати. Оглядаю пошкодження від землетрусу. Відвідую українську церкву. Її стіни потріскались, кажуть, що ремонт буде дуже коштовний. Отець Хроміш показує мені фотографії з вистави „Марусі Богуславки", яку товариство ім. Т. Шевченка в Прняворі ставило минулого року. Містечко потерпіло дуже, хати ремонтуються, а деякі, занадто пошкоджені, треба розвалювати.

Вкінці дня вже не бачу ні хат, ні жертв землетрусу, тільки чарки, чарки „ракії", які з'являються всюди, куди не зайду, на столі. „Ракія" та подяки за пакунки повторюються до пізньої ночі. В розмовах з тими милими людьми виникає с м і ш н а справа. Я вимовляю, як усі в Америці — ЗУДАК. Після багатьох чарок „ракії" один чоловік наважується поставити мені питання: чому я вимовляю ЗУДАК, а не ЗУАДК, як говорять в Юґославії. Пояснюю всім, що американці люблять все спрощувати і вимовляють так, як легше вимовити. Усім це дуже подобається, і всі вже повторюють за мною ЗУДАК.

Наступного дня вирушаю в гори з шумом у голові, спричиненим не рідкою атмосферою гір, а невиспаною ніччю і „ракією". Ідемо пішки, бо страшне болото і авто його не проїхало б. Входимо в перше українське село. Довга дорога з калабанями, по обидва боки дороги хати, відділені одна від одної садами та городами. Хати з глини, побілені, вкриті соломою. Стою, розкривши зподиву рота, і подивляю точну копію українського села, яке знаю з фотографії та літератури. Не вірю своїм очам! Це ж село Тарасівка з книжки „На уходах"! Пригадую всі книжки, що їх читав у дитинстві — все це стоїть перед моїми очима, живе, рухається, співає гомонить. Перед хатами плетені тини, на яких сушаться глиняні глечики. Чую — гавкають собаки. Чекаю, що ось-ось із-за тину вийде Карась і заспіває „Занедужав я в дорозі" . . . На подвір'я вибігають діти, вітаються з нами словами:

— Слава Ісусу Христу!

З однієї хати виходить дід у солом'яному брилі. Під сивими козацькими вусами бачу щиру усмішку. Запрошує до хати. Як у сні, заходжу в сіни, що розділяють хату на дві половини. В світлиці на стінах ікони і хрест. Всюди вишиті рушники. Дід залишає нас самих і за хвилину вертається з тарілкою щільнику, що тут називається вощиною. Каже:

— Чим хата багата! — і запрошує їсти. В і д р і з у ю шматок вощини і ссу теплий, солодкий мед.

Дід розказує про Україну, з якої виїхав, коли йому було 14 літ. З гордістю витягає стару книжку. Це — Гоголів „Тарас Бульба". Дід хоч не дуже добре читає, але кожного року збирає всю родину, синів та внуків і вголос їм вичитує з книжки деякі місця. Почуває, немов би він і є нащадок тих славних людей з далекої України.

Прощаюся з дідом, як з рідним, зворушений. Дякую йому за гостину і за настрій, який він навіяв своїми словами та виглядом. Мовчки залишаємо двір і, перескакуючи калабані, подаємось до наступної хати. Сонце припікає, за нами з сміхом біжать осмілілі діти, а за ними пси, гавкаючи, сповіщають усе село, що приїхав гість з Америки, з країни, яка прислала стільки гарних речей.

Тиждень прогулявши в околицях Прнявора, вернувся до Банялуки. Крім брудної білизни у валізці за світломіра, привіз із собою зшиток записок, з яких думав оформити плян фільмування. Та коли прочитав записки, побачив, що матеріялу є на двадцять фільмів. Не знав, до чого взятись.

(Далі буде)

Канадійський кінофільм відображує непідмальовану совєтську Україну

Вінніпег, Ман. — У „Залі Сторіччя Канади", заповненій по вінця, на понад 2 000 місць, відбувся дводенний показ нового документального кінофільму „Україна. Цей же фільм був показаний і втретє, в „Плейгавзі". Автор фільму, кінолюбитель Клей Франціско, особисто пояснював окремі кадри цього документального фільму, заявивши глядачам, що під час фільмування в совєтській Україні його підганяли офіційні представники словами „Скарєй, скарєй!" російською мовою. Глядачі побачили не звичайні банальні кадри з готелями і давніми пам'ятниками в Києві та в ін. містах України, поставленими ще задовго до большевизму, а менші міста в і з слідами убогости населення. Показано також колгоспне життя. Тижневик „Новий Шлях" з 14 листопада писав, що глядачі серії „Світові пригодницькі подорожі" побачили завдяки тому кінодокументу „справжній колгосп, з його бездоріжжям, попсованими машинами... нужденними буряками і запаскудженими миршавими коровами, поламаними плотами і обдертими хатами, врешті — з бідними людьми, що в баюрі робили цілим гуртом з болота й соломи „цеглу", яку сушили на сонці, щоб комусь будувати хату". Тижневик інформував, що приявні на тих показах кінодокументу канадійського любителя „наші червоні „прогресисти" не знали, де в сірка „очі позичати"...

МИТНЕ БЮРО ЗСА ПОВІДОМИЛО, що від 1-го листопада на всіх цигарках і картонах із цигарками з-за кордону мусить бути надрукована осторога для курців: „Увага, Головний Хірург ствердив, що куріння цигарок є небезпечним для життя". Такий напис на імпортованих цигарках звучить значно категоричніше, ніж на американських, де сказано, що куріння лише „може бути шкідливим".

Доктор Пелех видужує, хоч і в „строї марсіянина"

Торонто. — П'ятдесятилітній український лікар д-р Юрій Пелех з Бруклину довший час був настільки хворий і спаралізований в шиї, що не міг сам підвести голови. Нині, після надзвичайно складної операції в Торонтонській лікарні, він хоча й має на собі, як сам, жартуючи, каже, „марсіянський стрій" — ця життєрадісна людина повертається до строю життя. Великий репортаж помістила про нього газета „Ню Йорк Пост" з 12 листопада: „Вперше за 18 місяців д-р Юрій Пелех, після складної операції шиї, яку здійснили канадійські лікарі за новою методою, зможе подивитись просто в очі своїм пацієнтам", сказано в репортажі. Д-р Ю. Пелех, фахівець з внутрішніх хворіб, захворів на певний вид артретизму ще 22 роки тому. Хвороба із спини перекинулась вище, і так дійшло до спаралізування м'язів шиї.

Д-р Юрій Пелех

Канадійський хірург і науковець д-р Едвард Сіммонс, який здійснив дуже складну й небезпечну операцію, перед цим зробив таких п'ять операцій. Він усунув кілька хрящів із шиї пацієнта, даючи йому різні дози знечулювачів болю. В певному періоді операції шия оперованого була розтята й голову підтримував металевий пристрій.

Незабаром д-р Юрій Пелех зможе повернутися із Торонтонського Східнього загального Шпиталю додому. Хоча він ще матиме на собі пристрій, який нагадує одяг астронавта біля голови, він зможе знову практикувати й допомагати іншим людям. Перед операцією стався такий випадок: д-р Пелих приймав на Бруклині пацієнтів, не можучи підвести голови, пізнавав їх... по черевиках. Він сам розповідав потім, що одного разу не міг впізнати свого давнього клієнта, бо той „змінив черевики"! Після вдалої операції потреба пізнавати людей не з лиця, а через черевики — відпадає раз назавжди.

Вийшли дві книжки ОПЛДМ до Двомісячника Дитячої Книжки

Торонто. — Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, ОПЛДМ ім. Леоніда Глібова, щойно випустило з друку два нові видання для дітей, з позначенням 1970 р. Окремо вийшла казка Івана Франка під наг. „Кролик і Ведмідь", 16 стор. багатокольорова обкладинка й однокольорові ілюстрації в тексті мистця Михайла Михалевича. Це одна з казок І. Франка, з його збірки „Коли ще звірі говорили", в якій йдеться про оборону чести родини. Друге видання — оповідання з княжих часів в Україні під наг. „Я піду" Романа Завадовича, в його 50-ліття творчости; двокольорова обкладинка роботи М. Михалевича, однокольорові ілюстрації мистця Петра Андрусева, сторінок 32 середнього формату. Оповідання присвячене боротьбі проти татарських нападів на Україну. В кінці обох видань додано українсько-англійські словнички, з перекладами десятків слів, щоб дітям легше було читати й розуміти тексти.

НА РІЗДВО У В'ЄТНАМІ

Союз Українок Америки щорічним звичаєм пересилає дрібні пакуночки та святочні привіти нашим воякам у В'єтнамі. Запрошуємо родичів та друзів наших вояків, які ще досі находяться у В'єтнамі, надіслати їхні точні адреси не пізніше 1-го грудня 1970 до Референтки Суспільної Опіки Окружної Ради СУА Ню Йорку, пані Олени С. Процюк: 50 East 76th Street, New York, N. Y. 10021.

Бенкет в честь проф. д-ра Володимира Кубійовича в Маямі

Маямі, Флорида. - У неділю 18 жовтня в Українському Американському Клюбі відбувся ювілейний бенкет для вшанування проф. д-ра Володимира Кубійовича з нагоди його 70-річчя життя та 22-літньої праці, як гол. редактора „Енциклопедії з метою придбання необхідних фондів на завершення тієї збірної монументальної праці. Бенкет заініціював д-р Юрій Тершаковець, дійсний член НТШ та професор Медичної Школи в Маямі. Союз Українок, Відділ 17, зайнявся переведенням програми і влаштуванням бенкету при допомозі Центрального Комітету Організацій Маями.

Бенкет відкрила голова Відділу СУА п-ні М. Візняк. Молитву та благословлення трапези провів парох католицької церкви о. Ричкун. Від громади промовцем був д-р Ю. Тершаковець, який начеркнув наукову і громадську праці ювілята. Голова Українського Американського Клюбу п. І. Мудрейко сердечно привітав ювілята англійською мовою. Парох місцевої православної церкви, о. Савка, навів гарний спогад з молодих літ життя ювілята. Опісля наспіли привіти від всіх місцевих організацій. Центральною точкою програми був виступ проф. д-ра Володимира Кубійовича та д-ра Атанаса Фіголя, адміністратора видання Енциклопедії, який говорив про непроминальну вартість Енциклопедії для нашої національної ідентичности. Українська громада в Маямі невелика, але щедро відгукнулася пожертвами на ту важливу ціль, чим дала доказ зрозуміння наших громадських обов'язків. Збірку перепровадив і доложив багато зусиль до неї п. Микола Ракуш.

О. М.

Американці подивляють українську культуру

Кожного року в листопаді Інтернаціональний Інститут, що є приватною установою стейту Висконсин, влаштовує триденні „Фолкфери", які відбуваються в п'ятниці, суботи і неділі в найбільших залях Милвокі-Арені й Авдиторії.

На тих „Фолкферах" усі місцеві національні (етнічні) групи, які є членами Інтернаціонального Інституту представляють перед 60 тисячами публіки культури своїх народів: національні танки, народну ношу, національні страви і вистави народного мистецтва.

На „Фолкферах" між усіми національними групами кожного року від 1950-го по сьогодні, дуже позитивно проявляєтся українська громада Милвокі, яку організує й очолює місцевий Відділ УККА при співпраці усіх громадських організацій з парафіяльними громадами Української Католицької і Української Православної Церков включно, а Осередку СУМА ім.кн. Ярослава Мудрого і Відділу СУА зокрема.

Протягом трьох днів, дві українські танцювальні групи: танцювальний ансамбль „Дніпро" і група Ю. СУМА „Крилаті" виступають із показом народних танків, балетів і хороводів із таким добрим мистецьким оформленням й виконанням, що публіка приймає й нагороджує їх оваціями. Ансамбль „Дніпро" уже трикратно одержав першу нагороду.

Павільйон українського народного мистецтва збудований у вигляді гуцульської колиби, звертав на себе в останні два роки увагу всіх відвідувачів „Фолкферу". Проєктував колибу інж. Василь Нагірняк, а виконав Йосиф Баглай із СУМА.

В Павільйоні українських страв члени Милвокського Відділу СУА продають в ті дні смачні голубці, вареники торти і т. п. що їх глядачі радо розкуповують.

Майже кожного року Осередок СУМА- ім. кн. Ярослава Мудрого влаштовує такий кіоск продажу українських мистецьких виробів, що їх радо розкуповують відвідувачі.

Участь у „Фолкферах" вимагає вкладу великої, дбайливої фахової праці, що її з посвятою і завзятістю виконують всі українські громадяни Милвокі.

Докази високого рівня участи України на „Фолкферах" є нагороди, відзначення, признання й похвали багатотисячної публіки, дирекції Інтернаціонального Інституту, жюрі, губернатора стейту, посадника міста і представників музею і преси.

Цього року знову з ініціятиви УККА Українська Громада братиме участь у „Фолкфері", який відбудеться 20. 21 і 22 листопада в Арені-Авдиторії. Кухнею займається Свято-Михаїлівська Парафія Помісної УКЦеркви: кіоском Осередок СУМА ім. кн. Ярослава Мудрого; виставкою п. Н. Шимоняк. З танками виступатимуть „Дніпро" і „Крилаті". За цілість відповідає з рамени УККА інж. Володимир Кузьмінський.

О. Ч.

Вийшов перший том молдавської енциклопедії

Київ. — У Молдавській автономній ССР, що перебуває формально в зв'язку з Українською ССР, вийшов друком перший том „Енциклопедії Совєтської Молдавії" в Кишиневі. В рецензії на нього В. П'янов на сторінках „Літературної України" з 6 листопада пише, що завдяки цьому „молдавськ вчені, працюючи в тісних контактах з науковцями різних республік, нагромадили таку кількість інформацій й здійснили такий її аналіз, що наслідки їх праці забезпечили вихід національної науки на світову арену". Насправді в „ЕСМ" є дуже багато авторів з-поза Молдавської АССР. В тій же рецензії автор згадує, що в першому томі „ЕСМ" присвячено занадто мало уваги зв'язкам молдавського народу із сусіднім українським народом: „Висвітлення історичних стосунків між нашими народами має в енциклопедії до деякої міри ретроспективний характер. Іноді втрачається можливість наголосити на реальних зв'язках... Варто б у статті „Булаховський" вказати, що цей український радянський вчений багато зробив для виховання сучасних молдавських лінгвістів".

Українці взяли участь в З'їзді Конгресу Братських Організацій Пенсильвенії

(Закінчення зі стор. 1ої)

зидент Крайового Братського Конгресу; Р. Дж. Баклі, директор фінансового відділу м. Філядельфія і репрезентант посадника цього міста; Джан Саболь, президент Конгресу Братських Організацій Ню Джерзі, та Рассел Гори, представник Союзу Братських Організацій м. Філядельфії. Привітальні телеграми надіслали З'їздові: Реймонд Дж. Шейфер, губернатор Пенсильвенії та Конгреси Братських Організацій стейтів Ню Йорку й Огайо.

В діловій частині З'їзду присвячено багато часу проблематиці братських союзів та був виголошений цикл доповідей про стратегію інвестиції на сьогоднішньому ринку, позитиви і неґативи таблиць 1958 CSO, про проблеми безпосередніх розрахунків із членами (direct billing), та про важливість едукаційних програм у братських союзах. Всі ці доповіді виголосили знавці цих проблем, які займають провідні становища у забезпеченевих та фінансових установах. Головну промову виголосив суддя Теодор С. Гутовіч з Філядельфії.

В бенкеті З'їзду, крім згаданих вже делегатів УНСоюзу, взяли участь союзові діячі Філядельфії і Округи: Іван Данківський, Петро Тарнавський, інж. Тихон Тещук, Іван Кнігніцький та Галя Хомин. Головним промовцем на бенкеті був президент Крайового Братського Конгресу Р. Р. Брасет.

В комітетах З'їзду працювали: Йосип Лисогір в Комітеті молодечого членства та братської ативности, Едвард Попіль в Комітеті леґіслятивному та резолюційному, і Стефанія Вовчак в Комітеті бенкетовому, який вона очолювала. Нову Екзекутиву Конгресу Братських Організацій Пенсильвенії очолили: Єлисавета Ліповська (полька) — президент, Джан Вадовінач (хорват) — перший заступник, та Едвард Попіль — другий заступник.

Відлітають сірим шнурком журавлі у вирій

3-го листопада відійшла у вічність паніматка Любов М. Шевченко, а скоро 5-го ц. м. помер проф. І. Губаржевський. Сталася раптом не віджалувана втрата для Управи Т-ва Подолян, двох чільних членів її і активістів-діячів, на ниві українського суспільства. Паніматка Любов Шевчук була учасницею Визвольних Змагань та за свою корисну співпрацю була нагороджена орденом-хрестом від Українського Уряду. Свідома українка належала до того типу альтруїстичної людської натури, що готова була навіть жертвувати своїм життям „для друзі своя" і була корисною своєму суспільству. Велика патріотка, — активна членкиня Комітету відзначенн я ювілею 900-ліття м. Кам'янця Подільського і до останнього свого дня в числі діяльних членів Управи Т-ва Подолян.

Сл. п. проф. о. І. Губаржевський, полум'яний патріот своєї Батьківщини, був в числі ініціяторів створення писаного „Пам'ятника Поділлю", беручи активну участь в редакційній колеґії видання дослідних матеріялів про Поділля в кабінеті перманентного дослідження Поділля при УВАН у Ню Йорку. На превеликий жаль не довелося покійному завершити свою писану працю — наукову розвідку на тему: „Національні риси духовости Поділля". Його невикінчений, але оригінальний твір увійде в збірку Бібліотеки-Архіву-Музею Поділля в Кабінеті Дослідження Поділля при УВАН у Ню Йорку з тим, щоб в майбутньому цей твір знайшовся послідовним завершенням цієї теми.

Імена сл. п. Паніматки Любови М. Шевчук і сл. п. професора о. І. Губаржевського впишуться в писаному „Пам'ятнику Поділлю" й будуть згадуватися живими про їх корисне прислуження українському суспільству — вірних синів і дочок Кам'янеччини на Поділлю!

М. К.

Злочинець обстрілював прохожих у Кременчуці

Кременчук, УССР. — На одній із вулиць міста несподівано розпочалась стрілянина, сповіщає „Радянська Україна" з 1-го листопада: „По перехожих з мисливської зброї стріляв якийсь озвірілий від пияцтва бешкетник, що забарикадувався у власному будинку". Прізвища „якогось" бешкетника газета не подає, хоча стверджує, що він забарикадувався „у власному домі". До задніх дверей того приміщення непомітно пробрався сержант міліції М. Ківшик і накинувся на злочинця в момент, коли той „перезаряджав свою зброю". М. Ківшик дістав поранення ножем, злочинця схопила міліція. З того факту, що „Радянська Україна" не повідомила прізвища обвинуваченого — не все зрозуміле в тому трагічному випадку. Газета називає злочинця „бандитом". Сержант М. Ківшик уже одержав медалю „За відвагу".

20-річчя праці Школи Українознавства в Дітройті

Товариство „Рідна Школа" в Дітройті відзначила 3-го жовтня, 1970 р. у відновленій залі Українського Осередку при вул. Карпентер, 20-річчя праці своєї Школи Українознавства мистецькою програмою і ювілейним бенкетом.

Відкриття вечора доверишв голова Товариства, інж. Степан Білий, програмою проводив колишній випускник нашої школи, Роман Луцький.

У мистецькій програмі вечора були виступи рідношкільної молоді, що під проводом учительки Катерини Кривуцької виконали, складені нею, дві сценічні картини-монтажі. У першому з них, під назвою „Козацькому роду нема переводу", підкреслено думку про необхідність підтримування ідейного контакту з Україною, виховуючи рідну мову й засвоюючи культурні надбання попередніх поколінь. Виступали: Роман Величковський, Аня Никифоряк, Мирон Гнатчук, Оля Дужа, Ростислав Сторожук і Данило Труш.

У другому монтажі, під назвою „Кому смішки, кому слізки", в якому не бракувало здорового гумору й сатири, виступали: Михайло Обаль, Андрій Літинський, Андрій Дужий, Дарка Кривa, Христя Григорчук, Мирон Гнатчук і Данило Труш.

Поставлені К. Кривицькою уривки з „Мини Мазайла" М. Куліша, у яких ролю Рини виконала Христина Никифоряк, а ролі Улі й Мокія — Андріяна Мушинська й Тарас Лончина, хоча поставлені в Дітройті вже вдруге, публіка прийняла з найбільшою увагою.

Студентка Оксана Скипакевич відограла на фортепіяні „Токкату" В. Грудіна.

На особливе відзначення заслуговує виступ молодої співачки Христини Липецької. Відома з попередніх виступів в Дітройті та інших містах ЗСА в українських й американських залях, вона виконала, при форт. супроводі О. Скипакевич, „Жита" Гнатишина, „Елегію" Майбороди та арію з опери Россіні „Ля Чемерентола". Дітройтська громада високо цінить талант молодої співачки, виявляючи це довготривалими оплесками.

Після мистецької програми відбувся ювілейний бенкет.

Молитву провів о. декан Бохневич. Голова т-ва інж. Білий привітав приявних на залі душпастирів, що репрезентували українські церкви усіх віровизнань Дітройту, чернищь-учительок, добродіїв-фундаторів українознавчого шкільництва, учителів, діячів Рідної Школи й Батьківського Комітету та батьків і їхніх дітей — учнів нашої школи. Зокрема відмітив заслуги д-ра Богдана Лончини, якому сповнилось цього року 10 років на посту директора Школи Українознавства. Відмітив теж учит. Івану Кучер, якій сповнилось 20 років учителювання в нашій школі.

Після трапези промовляв о. Виковець, а кінцеву молитву провів о. Боровський.

У зв'язку з ювілейним святкуванням, появилось позачергове число „Вістей Товариства Рідна Школа" з документаційними статтями про Школу Українознавства, Дитячий Садок, Товариство „Рідна Школа", Батьківський Комітет та Педагогічні Курси.

О. С.

ЧІЛЕ ВІДНОВЛЮЄ ДИПЛОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З КОМУНІСТИЧНОЮ КУБОЮ

Чілійський президент — марксист д-р Сальвадор Алленде проголошує відновлення дипломатичних взаємин з комуністичною Кубою. З лівого боку сидить міністер закордонних справ Кльодоміро Алмейда, з правого — державний підсекретар Альсідес Леаль.

МУЗЕЙ КИЇВСЬКОЇ ОПЕРИ

З дотеперішнього Архіву Київської Опери створено в тім же приміщенні Музей Київського Театру опери і балету. Його відкрито для глядачів та для науковців на початку листопада. В Музеї є фотознімки 170 співаків і солісток із світовими іменами, які виступали на київській оперовій сцені, виставлено сотні афіш; є декілька рідкісних фонозаписів, але їх це не демонструють відвідувачам. „Літ Україна" з 3 лист. інформувала що виставлено рекламн з російських опер з 1930-х років: „Мазепа", „Руслан і Людміла", „Іван Сусанін", лібретта яких з російської мови переклали на українську Максим Рильський, Павло Тичина та Борис Тен. Всі опери в Київському Театрі ім. Т. Г. Шевченка, починаючи від 1930-х рр., йдуть українською мовою.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Наша гідність...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

такі „мракобісся", бо вони рівнорядні зі злочином. Тут справа тільки у нашому лінивстві, якщо йдеться про активну інтелектуальну реакцію. Це вже стереотипний приклад, але правдивий: не проминає ні одного тижня, щоб у котрімсь періодику не появилася стаття про несправедливості в СССР супроти жидів. Річ тут в здобуванні публічної опінії в свою користь.

В чемній формі написаний лист із відмінченим факту, що таке мильне розповсюджування неправдивих відомостей про СССР, а зокрема про Україну, робить велику шкоду для нашої країни (тобто ЗСА), завжди буде чемно прийнятий і десь зарекордований. Не один видавець буде змушений призадуматися і шукати на будуче більш об'єктивної правди, коли дістане певне число таких завваг від читачів із різних сторін. Це — маленьке діло одної мурашки, алеж ми знаємо, що роблять мурашки, коли їх багато.

Таким ставленням ми навіть допоможемо нашим науковцям, формуючи опінію чи кидаючи сумнів щодо об'єктивности росийських наукових сил. А видавці, автори, біліотекарі, що подають огляд - оцінку даної книжки, знайдуть дорогу, де шукати правдивих інформацій.

І не треба боятися обставати за правдою в інституції, в якій дана особа працює, в коледжі, в бібліотеці. За чемне, спокійне обстоювання правдивости чогось не тільки що не звільнять з праці (це ж не СССР!), навпаки, пошанують, як людину, яка думає.

Надія Дейчаківська
Клівленд

ВІСТІ З ТОРОНТА

ПАМ'ЯТНИК ДЛЯ СЛ. П. ПРОФ. ПАСТЕРНАКА. Друзі, кол. співробітники і студенти сл. п. проф. д-ра Ярослава Пастернака проголосили у пресі заклик збірки на фонд будови пам'ятника на його могилі. Тимчасовий комітет у складі: проф. В. Волицького, Євгена Думина і мистця Мирона Левицького, відкрив рахунок ч. 3261 в кредитівці „Будучність" при вул. 140 Батгурст стр. Дотеперішні пожертви становлять понад 150 дол. Збірку започаткував учительський збір і Батьківський Комітет Курсів Українознавства ім Ю. Липи в Торонті, складаючи пожертву в сумі 50 дол.

ГОВОРИТЬ НЕСТОР РІПЕЦЬКИЙ. Так починається „Форум Нестора Ріпецького" визначного письменника політичного й суспільно-громадського діяча, який, що п'ятниці пересилає на щоденній українській радіопрограмі „Прометей" о год. від 1-2-ої по пол. на хвилях ФМ ч. 101 з радіовисильні СНІМ, а в суботи від год. 12:30 на хвилях Ам-1540. наставте Ваш радіоприймач, та слухайте коли заговорить симпатичний, баритоновий за краски голос „Добрий день! Говорить Нестор Ріпецький"! Напевно будете вдоволені вислухавши дуже цікаві: думки-міркування, огляди, коментарі, які з великою прецизією й майстерністю передає на хвилях етеру, знаменитий майстер пера і живого слова.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ПРОФ. ЯНЕВА. Заходами Спілки Українських Журналістів і Літературно-Мистецького Клюбу, відбувся у понеділок, 7 вересня ц. р. у залі Свято-Миколаївської школи Авторський Вечір проф. В. Янева з Мюнхену. Вечір відкрив і коротко у ядерній формі познайомив з присутніми, визначного науковця — ректора УВУ, культурного і громадського діяча поета, голова СУЖ — ред. О. Матла. Проф. В. Янів ілюстрував свою творчість від найдавніших років по сьогодні. Мотивом його творчости — це Листопад 1918 р. і його покоління.

Частину уривків його творів читала пані Стефанія Гурко. Авторський Вечір закрила пані інж. Л. Вертипорох — голова Літературно-Мистецького Клюбу.

РАДНИЙ БОЙЧУК ПРО ДИСКРИМІНАЦІЮ. На засіданні Міської Ради в Торонті радний Василь Бойко виніс проблему дискримінації працівників у Сиґі Гол, які є етнічного — не англійського походження. В дискусії над цією справою він вимагав покликання комісії, яка б цю справу дослідила. Проти внеску В. Бойчука виступив мейор В. Денісон і Дейвид Ротенберг. Ця проблема набирає певної актуальности, та певно буде предметом обговорення на найближчому засіданні Міської Ради.

ЗУСТРІЧ З ВЛАДИКОЮ. Централя Українців Католиків відбула зустріч з нашим Владикою Кир Ізидором Борецьким, для обговорення актуальних справ пов'язаних з підготовкою до Конгресу Українців Католиків в Канаді, який має відбутися у днях від 1 - 4 липня 1971 р. в Торонті, та на який прибуде наш Блаженніший Верховний Архиєпископ Кардинал Кир Йосиф. Зустріч - нарада яка відбулася у приміщеннях залі Церкви Св. Йосафата у четвер, 24 вересня ц. р. розв'язала та вияснила багато справ, що відносилися до цілої програми Конгресу, і перебування нашого Первоєрарха, між ними. Для конкретної праці у підготовці Конгресу Централя Українців Католиків Канади покличе у найближчому часі Діловий Конгресовий Комітет, як також цілий ряд комісій. Конгрес буде проходити під кличем „За патріярхат Української Католицької Церкви"!

В. Дідюк

Українська ССР достроково „виконала п'ятилітку"

Московська і за нею київська преса з 9 - 10 листопада подала офіційне повідомлення ТАСС, що „Українська ССР достроково виконала п'ятилітку", вже 8-му з черги. „П'ятилітні пляни" виробляють фахівці при ЦК КПСС що 5 років як для всього СССР, так і для окремих „республік", ставлячи так для них конкретні завдання. Хоча в Україні населення хронічно відчуває нестачу багатьох товарів першого вжитку, не знікають черги під крамницями, немає ніякого вибору товарів навіть у районових центрах, а будування шкільних приміщень, тощо перекинені режимом цілковито на плечі колгоспників, — так зв. п'ятирічні пляни виконуються і, за найновішими повідомленнями, навіть перевиконуються. В „Правді" з 9-го листопада, у вістці „Назустріч 24 з'їзду КПСС, Україна — п'ятилітка виконана!" говориться, що „колективи промислових підприємств УССР достроково виконали 5-літнє завдання по загальному об'єму продукції". Найбільше розвинулись і дали продукції такі види господарства, як машинобудування, нафтобудування, вуглевидобування промисловість. „Правда" хвалиться „будівельниками на Україні" за їхні досягнення в будуванні лікарень, шкіл, квартир тощо, але з повідомлень совєтської преси відомо, що більшість тих будов проведені не за рахунок держави, а за рахунок колгоспів, або на пайових принципах, коли люди складаються самі на будову житлових домів. Продукція зерна в Україні, в порівнянні з „минулою п'ятилітою", виросла на 13%; у 1970 р. зернових зібрано в середньому по 23 центнери з гектара. Совєтська преса інформує про „цьогорічний небувалий урожай" в Україні і в деяких інших частинах СССР.

ГРОМАДЯНИ! Криза на біржі, знецінення реальностей, втрата групового забезпечення внаслідок безробіття, підкреслюють незмінну вартість життєвого забезпечення, як найпевнішого засобу ощадности і інвестиції заощадженого майна. Забезпечіться в УНСоюзі ще в цім році й значно підвищіть суму забезпечення, яке вже маєте!

Різдвяні концерти Капелі Бандуристок

Капеля Бандуристок осередку СУМА в Дітройті під мистецьким керівництвом Петра Потапенка відспівас ряд концертів в наступних містах: Лорейн, Клівленд, Дітройт, Ст. Кетеринс і Торонто. В дальшій черзі весняні концерти в: Чикаго, Міннеаполіс, Боффало, Рочестер, Сиракюзи, Гамільтон, Ошава і Монтреаль. В пляні є концертове турне по західній Европі в другій половині 1971 р., або в першій половині 1972 р.

Капеля в оновленому і побільшеному складі проходить тепер дуже солідну підготовку до концертів, відбуваючи майже щоденно проби гри на бандурі і співу. Цього вимагає також і оновлений репертуар Капелі. Для завершення цього оновлення буде змінений в деченому і одяг капелі.

На рахунку цієї одиниці протягом її тринадцятилітнього існування записано понад 130 концертів і виступів, 3 довгограючі платівки, яких продано понад 14.000. Своїми літературно-музичними монтажами вона гідно відзначила 150-ліття народження Тараса Шевченка і 50-ліття Української Національної Революції. Безустанне творче шукання її мистецького керівника Петра Потапенка в доборі репертуару до голосового складу Капелі зумовлюю постійний ріст цієї мистецької одиниці, її популярність серед своїх і признання серед чужих.

Ярослав Тарнавський

Звіт-заклик з акції „Діти — дітям" за рік 1969-70

Прибутки зі збірок: 1) Відділ 1-ий Ню Йорк (в дол.) 1135-45, 2) Відділ 6-й Асторія 301-52, 3) Відділ 4-й Бруклин 125-30, 4) Відділ 7-й Ню Йорк 64-00, 5) Відділ 3-ій 70-00, 6) Через Голов. Упр. 409-50. Всього: 2105-77. З попер. збір. на банк. конті 203-00. Разом: 2308-77.

Видатки: 1) Німеччина УМХС 600-00, 2) Німеччина поодин. особ. 120-00, 3) Австрія 220-00, 4) Італія 130-00, 5) Бельгія 120-00, 6) Франція 70-00, 7) Польща 82-00, 8) Еспанія 55-00, 9) Англія 35-00, 10) Швайцарія 20-00, 11) Книжки до Нім., Авст., та ін. 150-00, 12) Югославія 500-00, 13) Пакунки 140-58, 14) Вартість пошт. переказ. 15-25. Всього: 2257-83. Решта на банк. конті 50-94. Разом: 2308-77. Крім того, вислано 6-м Відділом (Асторія) з власних засобів 220 пачок.

Українсько Американська Жіноча Допомогова Організація, подаючи цей звіт до відома українського громадянства, щиро дякує всім, що спричинилися до успіху збірки.

Потребуючих допомоги є ще багато. Твердження, що, мовляв, біженцям в европейських країнах тепер так добре живеться, що вони допомоги не потребують — помилкове. Цьому доказом є листи, що ми дістаємо від наших „залишенців" з Німеччини, Австрії та інших країн Европи.

Якщо в найбагатшій країні світу — Америці є ще досить бідних людей, якими ми, в міру нашої змоги помагаємо, то що вже говорити про бідніші европейські країни, де є ще багато наших старших людей, які тій державі дістають забагато, щоб вмерти і абсолютно замало, щоб жити. А ті, по домах старечих, по шпиталях, котрим невеликий святочний дарунок є великою моральною підтримкою? А, влаштовувана для українських дітей, „Ялинка", яка дає їм можливість провести час в українській атмосфері, послухати українських колядок і, яка ще раз нагадає їм про те хто вони і чиїх батьків діти? Можливо, що колись у майбутньому спогад цей буде вирішальним для теперішньої дитини, а це ж дуже важливе перед фактом швидкої асиміляції наших дітей в чужому оточенні. З цією самою метою — зберегти українську дитину для її нації, наша організація рік-річно посилає до літнього табору найбідніших дітей.

Тому просимо Вас, людей доброї волі, не відмовити і цього року, коли до вас звернеться наш збірщик з листою, чи з пушкою під церквою, чи скласти свою пожертву в одній з наших українських крамниць: Сурма, Арка, Самопоміч, „Космос".

Хай ваші свята будуть ще веселішими від свідомости, що ви принесли радість своїм ближнім!

За Гол. Управу УАЖДО:
Ольга Томашівська (голова)
С. Бартко (секретар)

ВІДКРИЛИ ПАНСІОН ІМ. І. ФРАНКА ДЛЯ СТАРШИХ

Торонто. — О. мітрат В. Філевич і капелян Дому о. мітр. П. Хомин та о. прот. Ю. Ференців у присутності багатьох громадян посвятили 8 листопада великий поверховий дім при дорозі 767 Роял Йорк у Торонті. Пенсіон ім. І. Франка для старших віком громадян. На офіційному відкритті Дому були представники федерального і провінційного урядів, відпоручники міської управи Торонта, голова Відділу КУК д-р О. Бойко, управителька пенсіону п-і Євгенія Пастернак та багато громадян. Офіційно пенсіон відкрив міністер Іван Яремко. На врочистості відкриття виступала сумівська духова оркестра під керівництвом П. Гойдала — мешканця Пенсіону ім. І. Франка.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ТЕЛЕП, член УНСоюзу Відд. 102 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Пармa, Огайо, помер 10 липня 1970 р. на 77 р. життя. Нар. в с. Біличі Долішні, пов. Самбір, Україна. Полишив у смутку брата Гната в ЗСА, сестру Анастазію в Україні та братанка Степана. Похорони відбулися 13 липня 1970 р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла на Гери Рд.

Вічна Йому Пам'ять!

Н. Бобечко, секр.

МИХАЙЛО ГУКЕВИЧ, член УНС Відд. 266 в Амстердамі, Н. Й., помер 14 липня 1970 р. на 74 р. ж. Нар. в м. Бібрка, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Михайлину, 2 синів: Володимира і Романа, 3 дочки: Казимиру, Леопольду і Теодору, зятів, синових та 9 внуків. Похорон відбувся 17 липня 1970 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Амстердамі, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Труфин, секр.

МАРІЯ КАРПІВ, членка УНСоюзу Відд. 211 Б-ва св. Арх. Михаїла в Стапелтон, Н. Й., померла 18 липня 1970 р. на 83 р. ж. Стала членкою УНС в 1936 р. Полишила в смутку 2 доньки: Софію і Анну, 4 синів: Станіслава, Івана, Стефана, Михайла, 2 зятів, і 8 внуків, 12 правнуків. Похорон відбувся 21 липня 1970 р. на цвинтарі св. Марії в Стетен Айленд, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Т. Соколовський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 21 ЛИСТОПАДА 1970 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори Б-ва св. Юрія — 239 Відд. від год. 3:30 до 4:30 по пол. в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin. — Д-р В. Галан, предс., М. Ковальчук, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорном. Січ — 14 Відд. о год. 7-ій веч. в Січовому Домі при 690 Sanford Ave. Проситься чл. прибути на збори. Вкладки проситься слати на адресу секретаря М. П. Отрок, Rd. 2, Cranbury, N.J. 08512. — В. Роговський, през., М. П. Отрок, секр., Ф. Мікулинець, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Дністер — 361 Відд. о год. 7-ій веч. у власній Домівці при 119 Ave. "A". На порядку: звіти організаційні, фінансові та біжучі справи. Проситься прибути на збори і вирівняти членські вкладки. — П. Кучма, предс., В. Барагура, секр.

НЕДІЛЯ, 22 ЛИСТОПАДА 1970 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відд. ім. Т. Шевченка о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 237 Hope Avenue. Є важні справи до полагодження. — В. Марущак, рекордовий секр.

ТАРЗАН, Ч. 6466. Сотник Дикий Кіт врадуваний і — здивований

Дорогий Тарзане, слово доктора Доміні є лікарським законом в Момбузі. Якщо він тільки свої сердите звідомлення про мене...

Слава Господеві, медсестро Наомі. Мені сказали мені, що ти знову ходиш.

Прославлений також Момбаї і вождя Меду, сотнику Дикий Коте. Наша одинока проблема тепер — це доктор Доміні.

Тарзане, Думаю, що наш малий докторуньо дістав сонячний удар і несвідомий цього.

Так. він поводиться дивно,